

Františkova alej u Mšena. Při obnově staré úvozové cesty byl porost prořezán tak, aby vypadal co nejpřirozeněji. Nejkrásnější výhledy byly osazeny lavičkami.

Zahrada přítelkyně

„Kdo nemá zimu rád, není jara hoden.“ To je jeden z oblíbených citátů zahradní a krajinářské architektky JITKY TREVISAN, která ve své rodině zastupuje už třetí generaci zahradníků. Její život se od dětství točil okolo práce s rostlinami na zahradě a v sadu u prarodičů ve Mšeně. Tam jsme ji taky navštívili.

Text: Vendula Pěčová

Foto: Pavel Hofman

„Mnoho lidí zná zahrady z časopisů a knížek, kde vidí perfektní fotky, kde je zeleň upravená jako modelka ve photoshopu. Myslí si pak, že zahrada takto vypadá pořád,“ popisuje svou práci se zákazníky Jitka Trevisan.

Poté, co její předkové zemřeli, opustila totiž Jitka Trevisan kariéru architektky v Curychu i post na prestižní švýcarské vysoké škole ve Wädenswilu a nastěhovala se zpátky do domu svého dětství.

Jak zazimovat

Se starým stavením zdědila i pohádkovou zahradu, o kterou se ráda a profesionálně stará. Když nás provází – nyní už téměř spící – zahradou, konstatuje: „V zimě odpočívá, potřebuje klid. My zahrady před zimou příliš uklízíme. Co tu spadne, je třeba nechat na zemi, jen trochu uklidit. Shranbané listí i posekanou trávu dávám na záhony, což je prastarý trik – listí poskytuje přirozenou skrýš pro zvířata a do jara je z něj krásný humus.“

„ZAHRADA JE JAKO
MANŽELKA. MUSÍTE JI MÍT
RÁD VE VŠECH PODOBÁCH,“
ŘÍKÁ ARCHITEKTKA JITKA
TREVISAN.

Architektka své záhony příliš neryje a neokopává, protože každým otevřením půdy začíná růst plevel. Všechno nechává vlastnímu vývoji, zkoumá konkurenční boje rostlin. Zahrada jí slouží zároveň jako laboratoř, kde získává cenné poznatky pro svou práci.

Její práce je plná vnitřních rozporů... Co odstranit, co nechat? To se týká třeba i krtka, jehož činnost prý zahrada potřebuje. „Pár krtinců je lepších než sterilní trávníky upečované k smrti. Zelené, ale mrtvé. Tato křečovitá péče je, bohužel, poměrně rozšířená. Pomohl by nám větší respekt k přírodě, vědomí souvislostí. Nechávám růst i kopřivy, vždyť nemáte-li kopřivy, nemáte motýly. Ale samozřejmě – zahrada musí sloužit hlavně nám,“ poznamenává Jitka Trevisan.

Pracujeme s dary země

Podobně zachází i s třicetiarovým sadem, který rodina vlastní přes sto let. „Můj sad je napůl arboretum, nechávám tam rostliny, které přilétly. Roste v něm bříza, pár boroviček, plané růže, méně ho sekám, usazují se v něm samovolně květiny,“ ukazuje mi architektka. V sadu má i své „totemy“, nepokácené uschlé stromy. Má před nimi respekt, sázel je praděd a jsou dodnes útočištěm pro hmyz. Na svatého Jana se tu každý rok vyrojí světlušky, důkaz klidného a čistého prostředí.

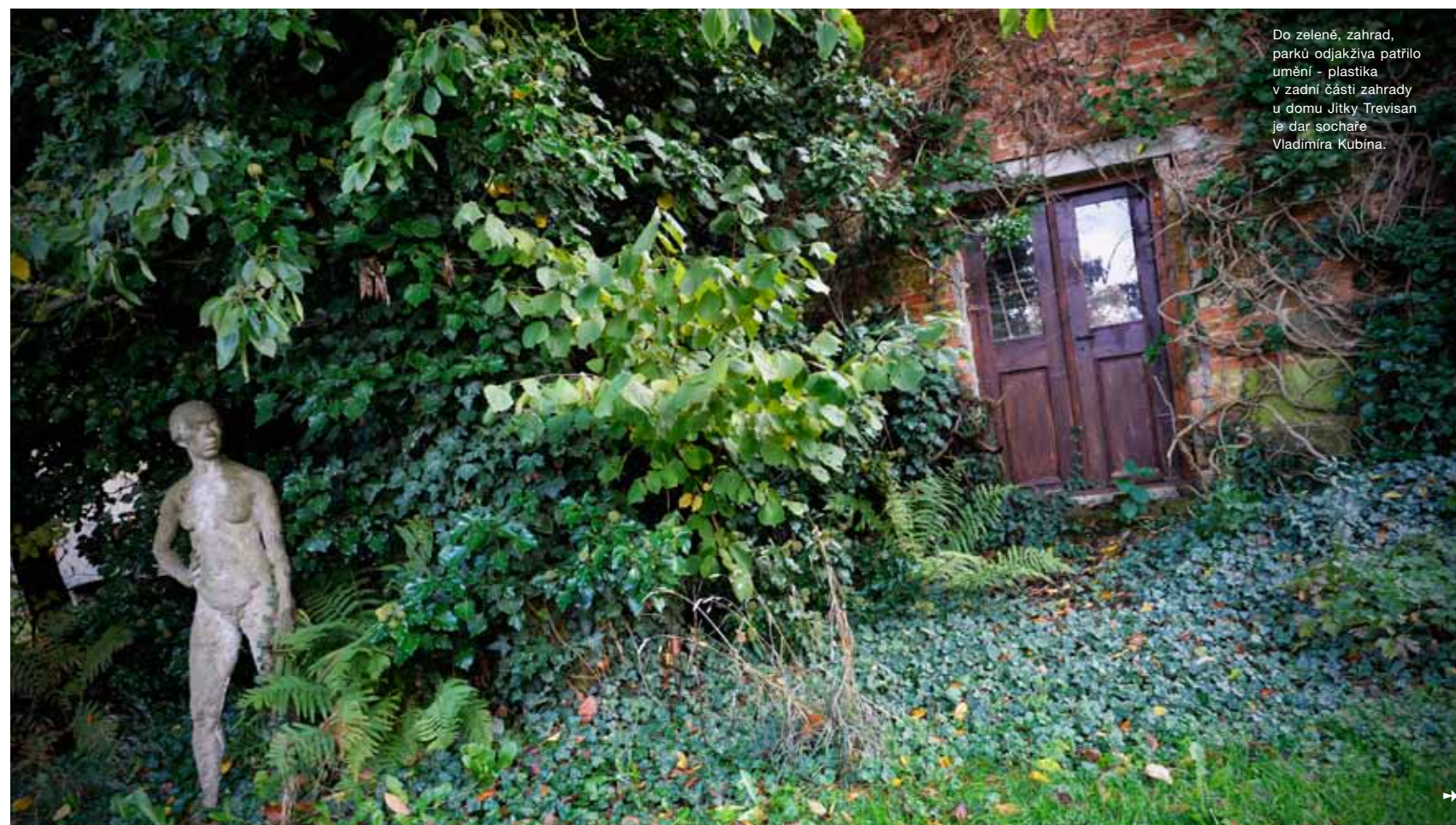
Výhled z okna kuchyně na kvetoucí durman (nahoře).
Strukturu rostlin lze přes zimu využít jako dekorativní prvek.

Ve svém království Jitka zásadně nic nestříká, prořezané větve jen nechává okolo sadu, kde vytvářejí jednoduchý, impozantní plot. Vypadá jako objekt land artu, jedné z jejích dalších profesionálních vášní.

Švýcarská stopa

Na vysoké škole ve Wädenswilu Jitka spolužákla a vedla obor Urban Greening, krajinářská architektura s důrazem na použití rostlin. Dnes výsledky jejich výzkumů využívá celá Evropa.

Zásadní zkušenosti získala ale už osmiletou praxí v prestižní švýcarské kanceláři Vogt Landschaftsarchitekten. O konkursu jí řekl před dvaceti lety profesor – neměla tehdy ponětí, o jak známou kancelář se jedná. „Majitele kanceláře, profesora Kienasta Vogta, tehdy vůbec nezajímala moje náruč diplomů, které jsem mu přinesla. Chtěl si jen povídat. Přál si mít v kanceláři někoho z jiného hnízda, než byla curyšská škola,“ vzpomíná Jitka Trevisan dnes. Při pohovoru te hdy zvítězila díky vynikající znalosti rostlin a pomohl i fakt, že Češi mají ve Švýcarsku výborné jméno. „Švýcaři si totiž v roce 1968 vybrali z řad emigrantů vzdělance, kteří směli zůstat. Znají tudíž českou kulturu, historii i české pohádky – Popelku s Libuší Šafránkovou a Krtečka,“ vysvětluje Jitka, první cizinka a také první žena, která v této firmě pracovala.

Do zeleně, zahrad, parku odjakživa patřilo umění – plastika v zadní části zahrady u domu Jitky Trevisan je dar sochaře Vladimíra Kubína.

„První věc, kterou se v návrzích zabývám, je voda. Snažím se všude navrhnout alespoň malé pítko pro ptáky“, vysvětluje Jitka. V její zahradě hlídá vodu stoletý trpaslík.

Revitalizace městského jádra ve Mšeně

Mšenské náměstí bývalo zarostlé a nelákavé. Revitalizace odhalila fasády zachovalých historických domů a obnovila původní mozaiky na chodnících. Centrum ožilo. Lidé si dnes dávají schůzky u sochy i u kašny, hrají tu pétanque, cukrárny a restaurace si pořádily venkovní sezení, lze tu pořádat trhy i koncerty. Neviditelné, moderní, ledkové osvětlení vytváří příjemnou večerní atmosféru.

Jablkový land art

Pokušení byl název umělecké instalace v Praze v rámci akce mladých architektů s názvem Pokoje. Po zemi celé místnosti byla esteticky vyskládána jablka. Na zdech jste si mohli přečíst názvy jednotlivých odrůd. „Pak jsme to sbalili a nezůstalo nic,“ směje se Jitka.

PROJEKTY JITKY TREVISAN

Z tehdejšího Československa se tak dostala k projektům na mezinárodní úrovni. V rámci sjednocení a stěhování německého hlavního města realizovala kancelář mnoho svých projektů v Berlíně. „Pracovali jsme s významnými architekty na tváři Berlína, na velkých státních zakázkách pro ministerstvo vnitra, stavebnictví, pro švýcarskou i českou ambasádu. Po osmi letech jsme se hodně rozrostli a pracovali po celé Evropě, v Londýně, Mnichově i Grazu.“

Krajina, kterou chápu

Důvod, proč se vrátila do rodné vlasti, nebyl ale jen zděděný dům a sad po předcích. Ve švýcarské škole chtěli, aby učila vztah ke krajině... A tak si uvědomila, že krajina, kterou opravdu zná a chápe, je právě v Čechách.

V roce 2010 založila Trevisan Ateliér Plus. Ten oslovují mladí architekti, kteří zpracovávají studie na obnovu nejrůznějších městských čtvrtí. Jitka je členkou Okrašlovacího spolku pro Mšeno a okolí a předsedkyní místní pracovní skupiny pro regeneraci městské památkové zóny Mšeno. Za realizovaný projekt Revitalizace městského jádra ve Mšeně získal tříčlenný autorský tým, jehož byla součástí, ocenění Stavba roku Středočeského kraje 2013 a ocenění v soutěži

Cesty městy 2013.

Do Vánoc pak bude Jitka Trevisan pořizovat rouby ze starých odrůd ovocných stromů, které se jí daří zachraňovat a vracet zpátky do krajiny. „Pyšná jsem třeba na starou krajovou odrůdu třešně Mšenská Jánovka, která nám byla loni konečně uznána a znovu oficiálně registrována,“ chlubí se.

Respekt k přírodě a vědomí souvislostí pomáhá architektce Jitce Trevisan vytvářet zahrady malebné, a přitom autenticky divoké.

Komerční budova Ernst Basler + Partner (1995) v Curychu

Projekt malé předzahrádky v moderním stylu v bohaté komerční curyšské čtvrti. Zcela se vymyká ostatním budovám v ulici, protože předzahrádka vstupuje do hlavních jednacích místností.

Františkova alej u Mšena

Dobrovolnický projekt na uctění památky Františka Smýkala, významného českého dendrologa a pedagoga. Projekt bývalých studentů pana Smýkala obsahoval obnovu a osazení středověké cesty. Při práci Jitka náhodou narazila na základní kámen zmizelého kříže. „Byl to jeden z nejsilnějších momentů v mém profesním životě,“ přiznává.